

778 og 857-1948.

12. august 1948.

Riksrevisjonen,
Personalsjefen.

Kassasjoner i arkivet til Riksrevisjonens 2. kontor.

En har sett på arkivet i Riksrevisjonens 2. kontor og konferert med byråsjefen om kassasjon av tollregnskaper. Etter anmodning har kontoret satt opp et P.M. av 5. d. m. om saken.

Tollregnskaper ble sist avlevert til Riksarkivet i 1897. Etter den tid er de blitt kassert når de ikke lenger var av interesse for revisjonen. Også i Riksarkivet er en del tollregnskaper blitt kassert. I 1878 var det blitt bestemt at tollbøker yngre enn 1837 skulle kasseres etter hvert som de ble 25 år gamle, med unntak av tollbøkene for hvert folketellingsår og året før og etter dette. Det ble således bevart 3 årganger av 10. Fristen 25 år ble senere nedsatt. Riksarkivet uttalte i 1901 at det heller ikke var grunn til å bevare tollbøkene for folketellingsåret 1890 og for årene 1889 og 1891, og i 1903 gikk Riksarkivet med på at de i Revisjonsdepartementet beroende tollregnskaper ble kassert når de var 5 år gamle. De yngste tollregnskapssaker som nå er i Riksarkivet, er fra 1876, og de eldste som er i Riksrevisjonens 2. kontor, er fra 2. halvår 1937. Av tollregnskapene 1877-1936 er således intet bevart (såfremt det ikke fins regnskaper fra dette tidsrom ved de to tollsteder i Oslo som har stedlig revisjon).

En har bedt Statistisk sentralbyrå gi en uttalelse om hvorvidt et utvalg av tollregnskaper eller tollbøker bør søkes bevart. Avskrift av Riksarkivets brev 26. juni og av Byråets svar i brev 10. juli i år vedlegges. Byrådet uttaler bl. a. at etter dets mening vil tollbøkene

fræmelas kunne ha betydelig interesse som kildemateriale for historikere og statistikere som skal foreta spesialundersøkelser. Hvilke opplysninger som går tapt ved kassasjon av henholdsvis bøker og bilag i tollregnskapene, fremgår av det nevnte P.M. fra Riksrevisjonens 2. kontor.

Riksarkivaren antar at en ikke bør fortsette med å kassere tollregnskapene i sin helhet. Det bør bevares så meget at en kan se utviklingen av regnskapssystem, skjemaer og blanketter, og dessuten et materiale for undersøkelser av lokal interesse. Det er ønskelig å bevare: a) en sammenhengende rekke tollregnskaper for ett tollsted (alle regnskaper med bilag, for alle år); hvert 10. år kan skiftes til et annet tollsted; b) tollbøkene (ikke bilagene) fra alle landets tollsteder for hvert 5. kalenderår. Omkring ekstraordinære perioder, som krigen 1940-1945, bør oppbevares noe mer.

Av tollregnskapene for tiden 2. halvår 1937 - 1. halvår 1946 vil en foreslå bevart:

1. Alle regnskaper for ett lite sjøtollsted. Etter det overslag 2. kontor har gjort, antar en at disse regnskaper vil fylle mindre enn 1 hyllemeter for hvert halvår, d.v.s. mindre enn 18 hyllemeter for de 9 år det her gjelder.

2. Tollbøker for de øvrige tollsteder for kalenderårene 1938 og 1942 og for 1. halvår 1946 (dernest tar en sikte på å få bevart tollbøkene for 2. halvår 1946 og senere for kalenderårene 1950, 1955 osv.). Etter det nevnte overslag setter en dette til 13 hyllemeter for hvert halvår, d.v.s. i alt 65 hyllemeter.

Etter dette forslag blir det av de 850 hyllemeter arkivsaker som tollregnskapene for 1937^{II} - 1946^I utgjør, bevart 83 hyllemeter. Det blir en gjennomsnittlig årlig tilvekst på ca. 9 hyllemeter, som ikke er urimelig stor, selv om en tar hensyn til at de to tollsteder i Oslo

som har stedlig revisjon, ikke er med i beregningen.

A. St.

M. R.